

Asumistuki – nyt ja tulevaisuudessa

Vuokralaispäivät 9.-11.2011

Lakimies Mikko Horko

Kela, eläke- ja toimeen-
tuloturvaosasto

Kelan tehtävä

- Kela hoitaa Suomessa asuvien perusturvaa eri elämäntilanteissa. Kelan asiakkaita ovat kaikki Suomessa asuvat sekä ulkomailla asuvat Suomen sosiaaliturvan piiriin kuuluvat henkilöt.
- Kela kehittää aktiivisesti sosiaaliturvaa ja sen toimeenpanoa. Kelasta saatava sosiaaliturva on tasoltaan kohtuullista, laadukasta ja selkeää.

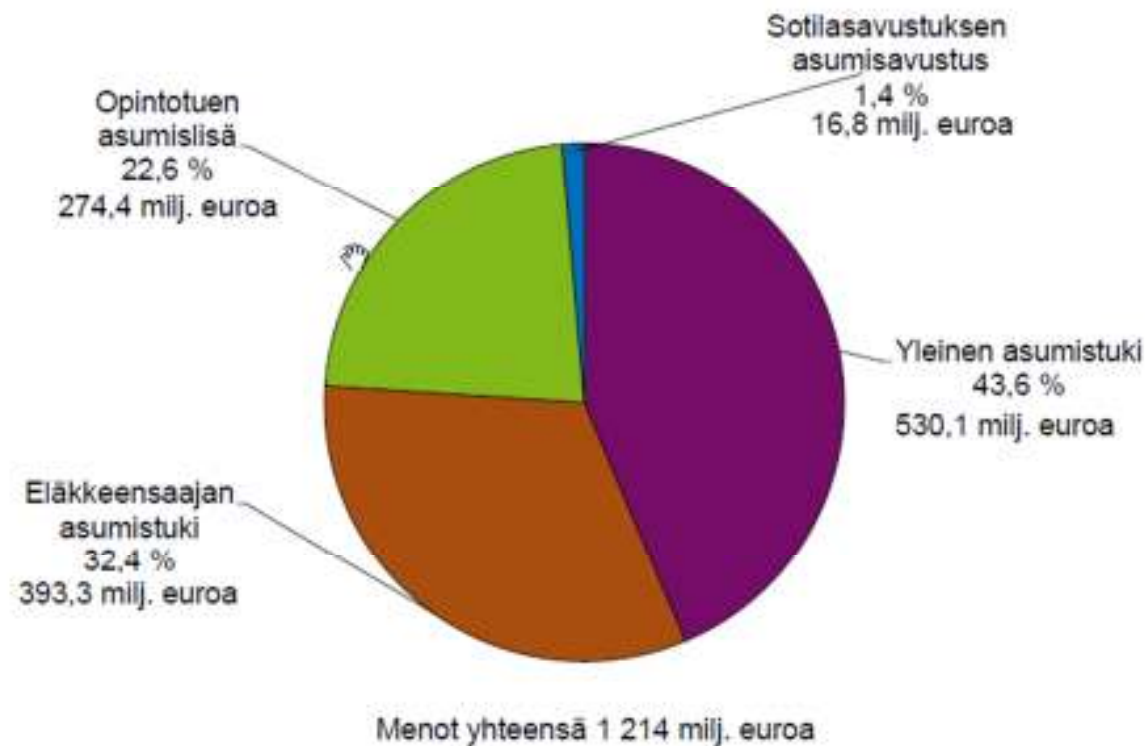
Kelan tehtävä

Kelan tehtävänä on myös

- tiedottaa etuuksista ja palveluista
- harjoittaa sosiaaliturvan kehittämistä palvelevaa tutkimusta
- laatia etuuksien ja toiminnan ennakoinnissa ja seurannassa tarvittavia tilastoja, arvioita ja ennusteita
- tehdä ehdotuksia sosiaaliturvaa koskevan lainsäädännön kehittämisestä.

10.3 Asumisen suorat tuet 2010

(Kelan maksamat)

Vuoden 2010 lopussa Kela maksoi

- Yleistä asumistukea 164 154 ruokakunnalle
- Eläkkeensaajan asumistukea 179 319 henkilölle
- Opintotuen asumislisää 157 045 opiskelijalle
- Sotilasavustuksen asumisavustusta 4 659 palveluksessa olevalle tai tämän puolisolle

Yleisellä asumistuella merkittävä osuus pientuloisten ruokakuntien asumismenojen tasaajana

- Asumismenojen osuus tuloista kasvanut 10
vuodessa kasvanut 15 prosenttiyksikköä
- Osuus oli ennen asumistukea 68 % ja tuen
jälkeen 33 %
- Keskimääräiset asumismenot olivat 505,30
euroa kuukaudessa

Miksi uudistus?

- Tukea vaikea hahmottaa
 - Perusomavastuutaulukot
 - Enimmäisasumismenot
- Asumismeno sama, mutta tuki voi poiketa
- Marginaalivaikutus vaihtelee
- Hallinnollisesti hankala

- Hintaleikkuri
 - Todellinen neliöhinta ylittää normin
- Kokoleikkuri
 - Todellinen koko ylittää normin
- Enimmäisneliöhinnat
 - Asunnon koon ja iän mukaan kuntaryhmittäin
- Enimmäisneliöt
 - Ruokakunnan koon mukaan

Asumistuella asetetut tavoitteet

- Tavoitteet yleisen asumistuen uudistukselle:
 - järjestelmän pitää olla selkeä ja ymmärrettävä
 - huomioi todelliset asumismenot
 - työntekoon kannustava
 - hallinnollisesti yksinkertainen
 - lapsiperheitä suosiva
 - kustannusneutraali

Toteutus

- Poistetaan perusomavastuutaulukot
- Poistetaan asuntojen ikäluokitukset
- Poistetaan asuntojen kokorajoitukset

=>Lineaarinen tulosovitus

=>Kokonaisvuokramalli (kattovuokra)

Uusi perusomavastuu

- Perusomavastuu määräytyy
 - ruokakunnan tulojen mukaan
 - ruokakunnan koon mukaan
 - Aikuisilla ja lapsilla erilainen painoarvo
 - asuinkunta ei vaikuta perusomavastuuseen

 - *täysi työmarkkinatuki = yksin asuvalla ei perusomavastuuta*

Perusomavastuun laskentakaava

$$\text{pov} = 0,4 * [T - (445 + 85 * A + 190 * L)], \text{ jossa}$$

T = asumistukitulo

A = aikuisten lukumäärä

L = lasten lukumäärä

Perusomavastuun laskentakaava

Luvut päivitettävä, esim:

$$\text{pov} = 0,4 * [T - (601 + 96*A + 214*L)], \text{ jossa}$$

T = asumistukitulo

A = aikuisten lukumäärä

L = lasten lukumäärä

Asumismenot uudessa asumistuessa

- Hyväksyttävien asumismenojen määräytyminen
 - ruokakunnan koko
 - asunnon sijainti – kuntaryhmät
- Hyväksyttävät asumismenot vuokra-asunnossa
 - Vuokra
 - Vesinormi, jos erillinen vesimaksu
 - Lämmitysnormi, jos erillinen lämmitysmaksu

Enimmäisasumismenot vuokra-asunnossa

- Kattovuokra

– Esim. Hki (SATA 2009)	Esim. Hki 2013 (?)
1 hlö 370 €/kk	436 €/kk
2 hlö 555 €/kk	629 €/kk
3 hlö 720 €/kk	801 €/kk
4 hlö 850 €/kk, yli 4 hlöä	937 €/kk
= 105 €/kk/lisähenkilö	120 €/kk/lisähenkilö

Vaikutukset tukiin

- Mainituilla oletuksilla ja arvioituilla luvuilla 77%:lla tuensaajaruokakunnista tuen määrä pysyisi ennallaan tai nousisi
- Muutokset pääosin pieniä

Parasta palvelua Kelasta: helposti

Tavoitteita

- Etuuksien hakemista yksinkertaistetaan
- Luottamusta asiakkaan ilmoitukseen lisätään
- Suullinen tieto rinnastetaan kirjalliseen tietoon
- Mahdollisuus toimia asiakkaan puolesta (käytettävissä olevien tietojen hyödyntäminen)
- Suorakorvausmenettelyt laajaan käyttöön
- Päätösten automatisointi
- Kela helposti tavoitettavissa, esim. sosiaalisessa mediassa

Parasta palvelua Kelasta: läheltä

- Monikanavaisuus, asiakas valitsee itselleen sopivan asiointitavan
- Kela kotona tai työpaikalla =
verkkopalvelut ja puhelinpalvelut
- Toimistopalvelu kattaa suurimmat asutuskeskukset
- Yhteispalvelupisteet takaavat palvelut myös sinne, missä omaa toimistoa ei ole
- Suorakorvaukset apteekissa, hoitopaikoissa ja sairaankuljetuksessa
- Postiasiointi

Palvelua helposti ja läheltä

Kelan palvelukanavat

- Toimistot: 3,1 miljoonaa asiointia, mahdollisuus asioida ajanvarauksella
- Yhteispalvelupisteet
- Verkkopalvelut: lähes 14 miljoonaa vierailua kela.fi-sivuilla ja 6,5 miljoonaa tunnistus.fi-tapahtumaa
- Suorakorvaus: 2,9 miljoonaa kpl, 60,4 % sairaanhoitokorvauksista sekä 29 miljoonaa lääkkeiden ostokertaa apteekeissa
- Puhelin: yli 4 miljoonaa puhelua Kelaan
- Kirje: yli 17 miljoonaa lähetettyä kirjettä

Toimistoissa

- Kela palvelee eri puolilla maata noin 220 omassa toimistossa.
- Asiakas voi asioida missä tahansa Kelan toimistossa. Toimistot ovat avoinna arkisin pääsääntöisesti klo 9–16. Toimistosta voi myös varata ajan, jolloin voi perusteellisemmin keskustella tilanteestaan.
- Tietojärjestelmien ja sähköisen asiakirjahallinnan ansiosta hakemus on käsiteltävissä missä päin maata tahansa.

Yhteispalvelupisteissä

- Kela on mukana 123 yhteispalvelupisteessä eri paikkakunnilla.
- Kunnan ja valtion palveluntuottajien yhteistyöllä voidaan turvata monipuoliset ja laadukkaat palvelut niin haja-asutusalueilla kuin taajamissa.
- Yhteispalvelu sisältää asiakirjojen vastaanottamista ja luovuttamista, asioiden vireillepanoon ja käsittelyyn liittyvää neuvontaa sekä sähköisten palvelujen käytön tukemista.

Verkossa

- Asiakas voi hyödyntää Kelan verkkopalveluja hänelle parhaiten sopivana aikana.
- Kelan asiointipalveluihin (www.kela.fi/asiointi) kirjaudutaan pankkitunnuksilla tai sähköisellä henkilökortilla.
- Laskureiden avulla asiakas voi arvioida, onko hänellä tulojensa perusteella oikeus etuuteen ja kuinka paljon sitä maksettaisiin.

Sähköiset asiointipalvelut

Asiakas voi sähköisessä asiointipalvelussa

- täyttää etuushakemuksen tai -ilmoituksen
- katsoa omista etuustiedoistaan mm.
 - onko hakemus ratkaistu ja onko etuus myönnetty
 - etuuden seuraavan maksupäivän
 - maksutiedot kuluvan vuoden ja kahden viimeisen vuoden ajalta
 - Kelan lähettämiä päätöksiä ja kirjeitä

Puhelimesta

- Kelan tavoitteena on kehittää puhelinpalvelua asiointikanavana niin, että yhä useamman asian voi hoitaa alusta loppuun puhelimitse.
- Suurin osa Kelan asiakkaiden puhelinpalvelusta hoidetaan valtakunnallisessa Yhteyskeskuksessa. Yhteyskeskuksella on yksiköt Lieksassa, Jyväskylässä, Joensuussa, Pietarsaarella ja Kemijärvellä.
- Palvelunumerossa asiakasta neuvoo hänen elämäntilanteeseensa sopiviin etuuksiin perehtynyt asiakaspalvelija.

Postitse

- Asiakas voi toimittaa hakemuksensa tai sen liitteen Kelan toimistoon postitse. Kelaan saapuu vuosittain noin 2,4 miljoonaa kirjettä.
- Kela lähettää asiakkaille vuosittain noin 17,5 miljoonaa kirjettä, joista valtaosa keskitetyn postituksen kautta.